

ภาคหนึ่ง

1

บ้านของเราเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวเก่าๆ หลังเล็กๆ ท่างไกลจากเรือนหลังอื่นๆ รายรอบด้วยไม้ไผ่ย่นนาชนิด ทั้งที่เป็นพุ่มเตี้ยและเลื้อยตามซุ้ม ส่งกลิ่นหอมหวานชวนชื่นใจ จนใครต่อใครพากันเรียกบ้านเราว่า “เรือนหอมหวาน” แต่น่าเสียดายที่ผมไม่สามารถจะจดจำดอกไม้เหล่านั้นได้มากนัก

อาจจะเป็นเพราะอยู่เรือนหอมหวาน ทำให้แม่มีฝีมือในทางร้อยมาลัยเป็นแบบต่างๆ หรือเพราะความรักในเรื่องร้อยมาลัยถึงทำให้แม่มาอยู่ที่เรือนหอมหวาน - แต่จะอย่างไรอย่างหนึ่งก็ตาม เมื่อพูดถึงบ้านของเราและมาลัย คนทั่วไปก็มักจะพูดถึงแม่ควบคู่ไปด้วยเสมอ รวากับไม้อาจจะแยกออกจากกันได้

นอกจากบ้านของเราแล้ว ยังมีบ้านเรือนอีกหลายหลังปลูกสร้างอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน ซึ่งผู้คนในบ้านแต่ละหลังก็นับเนื่องเป็นญาติพี่น้องกันได้หมด แต่กลับนำแปลกที่ญาติๆ เหล่านั้นต่างก็ห่างเหินกันราวอยู่ห่างไกล จะพบปะกันอย่างพร้อมหน้าก็เฉพาะแต่ในเวลาที่มีงานมีการ ซึ่งแต่ละคนจะยิ้มแย้มพูดจาปราศรัยราวกับรักใคร่กลมเกลียวหรือสนิทสนมกันเป็นอย่างดี แต่เมื่องานเลิกบรรดาที่ป้าน้ำอาก็จะแยกย้ายกันกลับไปบ้านใครบ้านมันโดยแทบไม่มีแม่แต่คำอำลา เหมือนกับคนไม่รู้จักที่พบเจออยู่ตามตลาดหรือข้างถนน

พ่อของผม หรือที่เรียกกันว่า “คุณกลาง” เป็นคนที่ได้รับการยอมรับ

นับถือและความเกรงอกเกรงใจจากญาติพี่น้องรอรลงมาจากคุณย่า ซึ่งเป็นเสมือน
ประมุขของบ้านไปโดยปริยาย - สาเหตุที่คนเหล่านั้นให้ความยกย่องนับถือพอ ไม่
ใช่เพราะความที่พอเป็นเนติบัณฑิตอังกฤษและเคยรับราชการในกระทรวงยุติธรรม
หรือเหตุผลอื่นใด หากเป็นด้วยพ่อบุญที่คุณย่ารักมากที่สุด ชนิดที่เรียกได้ว่า
ไม่เคยจะขัดใจแม้แต่ครั้งเดียว กระทั่งในบางสิ่งบางอย่างที่ท่านไม่ค่อยจะเห็นด้วย
นักก็ตาม

แม้ผมเป็นเมียคนที่สามของพ่อ รอรลงมาจากป้าใหญ่และป้าหญิง ป้า
ใหญ่มีลูกชายสองคน ซึ่งอายุห่างจากผมเกือบหนึ่งรอบ เมื่อผมอายุได้สิบขวบนั้น
พี่ยังยศติดยศร้อยโทในกรมทหารราบแล้ว และพี่ยอดยิ่งก็กำลังติดพันพี่สมสมัย
ซึ่งเป็นภรรยาคนแรก

ป้าใหญ่ค่อนข้างจะมีอายุแล้วในตอนนั้น แต่ก็ไม่ได้ผ่ายผอมหรือฟุ้งฟี่
มากนัก ผมเคยได้ยินหลายคนชมว่าคุณป้ารักษาพรวดทรงองค์เอาไว้ได้ดี รูปร่าง
ไม่ผิดแพกจากสมัยเมื่อเป็นสาว ๆ มากนัก เว้นแต่เส้นผมซึ่งขาวโพลนก่อนวัยจน
ต้องทายาหม้อมอยู่เป็นประจำ เพราะไม่อยากให้ดูแก่กว่าคุณย่า ซึ่งแม้จะอายุ
มากแล้วแต่ก็ยังแข็งแรง หูตาไม่ฝ้าฟาง ฟันเต็มปาก และผมยวดาซลับ

ฤทธิ์ของยาหม้อมผมที่ใช้ติดต่อกันมาแรมปี ทำให้หนังศีรษะเกิดอาการ
แพ้เป็นแผลพุพอง ต้องรักษากันอยู่หลายเดือน ผลที่สุดแม้ว่าจะหายจากการ
แพ้ยาหม้อมผม แต่เส้นผมก็หลุดร่วงจนเกือบหมด ป้าใหญ่จึงต้องใช้ผ้าโพกศีรษะ
ไว้ตลอดเวลา

ว่ากันว่าพ่อบุญได้กับป้าใหญ่ซึ่งเป็นเด็กในบ้านตั้งแต่ตอนก่อนไปอังกฤษ แต่
ก็ไม่มีใครคิดว่าพ่อบุญจะจริงจางอะไรด้วย เพราะป้าใหญ่นอกจากจะแก่กว่าพ่อบุญ
หลายปีแล้ว ก็ยังไม่ใช่คนที่สะสวยอะไร และเหตุที่ป้าใหญ่ยังอยู่ในบ้านทั้งที่เกิด
เรื่องเช่นนี้ขึ้น โดยไม่ได้ถูกขับไล่ไสส่งเหมือนในละครโทรทัศน์ทั่วไป ก็เนื่องมา
จากป้าใหญ่เป็นญาติกับคุณย่า และเป็นทั้งญาติทั้งคนรับใช้ที่คุณย่าเลี้ยงมาแต่เล็ก
แต่น้อยและรู้จักใจกันเป็นอย่างดี

ถัดจากป้าใหญ่ ก็คือป้าหญิง ซึ่งเป็นหม่อมราชวงศ์ในราชสกุลหนึ่ง - ป้าหญิง
เป็นผู้หญิงที่สง่างาม รูปร่างแม้จะค่อนข้างท้วมแต่ก็ไม่ถึงกับเหอะเหอะ หน้าตาผิว

พรรณมดิ่งใส และแต่งเนื้อแต่งตัวทันสมัย ทำทางโก้เก๋เหมือนແหม่ม ทุกวันนี้ผมยังจำทำนองไขว้ขา ลำตัวตั้งตรง มือคืบบุหรือพันคว้นซ้าๆของป่าหญิงได้ดีดตา

พ่อแต่งงานกับป่าหญิงหลังจากกลับจากอังกฤษได้ไม่นาน ในตอนนั้นพ่อเป็นนักเรียนนอกที่หนุ่มพ่อหล่อเพียวจนสาวน้อยสาวใหญ่ติดกันกรอ หลายคนบอกว่าพ่อถูกคุณย่าบังคับให้แต่งงานกับป่าหญิง เพราะเกรงว่าจะจับปลัดจับผลูไปคว่าผู้หญิงที่เหนมาเป็นสะใภ้ แต่บางคนก็บอกว่า ป่าหญิงเป็นคนพูดเรื่องการแต่งงานกับพ่ออย่างตรงไปตรงมา หลังจากที่ออก “เด็ด” ด้วยกันสองสามครั้ง และการที่พ่อตกลงใจแต่งงานด้วยนั้น ก็เพราะไม่คาดคิดว่าจะถูกจูโจมเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าจะพูดอย่างให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายแล้ว ผมก็ค่อนข้างจะเชื่อคำพูดประการหลัง แต่มีใช้เพราะความที่ป่าหญิงเป็นคนโก้เก๋จนดูมองว่ากำกั้น หากแต่ความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่กล้าพอจะเปิดอกพูดกับพ่อถึงเรื่องนี้ขึ้นมาก่อน แทนที่จะมัวอ้าๆ อึ้งๆ รอให้ผู้ชายเป็นฝ่ายเอ่ยปากหรือจากลาไปคือๆ

และนิสัยตรงไปตรงมาของป่าหญิงก็ตกทอดมาสู่ลูกสาวคนเดียวคือพี่เขาวมาลย์ จนใครต่อใครพากันคร่ำปากคำของเธอ จะมีก็แต่แม่ของผมเท่านั้นที่พี่เขาวมาลย์ไม่ค่อยจะพูดจาวักกล่าวล่วงเกิน ทั้งที่แม่มักจะตกเป็นขี้ปากของคนในบ้านเสมอ และถึงแม่จะไม่เคยบิรปากเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการที่ต้องกลายมาเป็นเมียคนที่สามของพ่อ และพำนักอยู่ในเรือหอมหวานอันโดดเดี่ยว แต่ผมก็ได้รับรู้รับฟังเรื่องของแม่จากคนอื่นๆ เติมสองหูมาตั้งแต่เล็กสืบมาจนโต ราวกับหนังที่ฉายซ้าๆ ซากๆ ทั้งที่เป็นเพียงแค่หนังลั่นอันแสนเศร้าที่ไม่มีอะไรน่าประทับใจเท่าไรเรื่องหนึ่งเท่านั้น

คุณย่าแต่งงานเมื่ออายุเพียงสิบสี่ปี ตามเสียงขออดคะนองผะแผ่วว่ายังไม่ทันจะเลิกเล่นขายข้าวขายแกงก็ต้องมาหุงข้าวต้มแกงจริงๆ เสียแล้ว อาจจะเป็นด้วยเหตุที่คุณย่าไม่เคยได้รู้จักกับความเรงสโตไสของวัยสาวก็ได้ เลยทำให้กลายเป็นคนที่เข้มงวด เจ้าอารมณ์ และริษยาความสุขของคนอื่น เพื่อทดแทนในสิ่งที่ตนเองขาดหายไป

แต่ก็มีบางคนพูดว่า หากการที่ป่าหญิงเป็นฝ่ายเอ่ยปากเรื่องการแต่งงาน

กับพ่อก่อนเป็นเรื่องที่น่าเกลียด การแต่งงานของคุณปู่กับคุณย่าก็น่าจะเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ เพราะว่าคุณปู่ซึ่งตอนนั้นยังเป็นหลวงข้าราชการ และย้ายไปเป็นนายอำเภอที่ต่างใหม่ ๆ ถูกคุณย่า “จับ” ด้วยการเข้าไปคลุกคลีกับคุณปู่ถึงในห้องในทับ - ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้จะเป็นอย่างไรก็ตาม ผมก็คงจะไม่ขอร่วมวิพากษ์วิจารณ์ด้วย เพราะถึงแม้คุณย่าจะเคร่งครัดและเกรี้ยวกราดกับคนอื่น ๆ แต่สำหรับผมแล้วกลับได้รับความเมตตาจากท่านเสมอ แม้ว่าจนถึงบัดนี้ผมก็ไม่แน่ใจว่าคุณย่าไม่เชื่อถือในเรื่องที่เล่าลือเกี่ยวกับตัวผม หรือเพราะว่าท่านเชื่อมั่นเป็นความจริงยิ่งกว่าคนอื่น ๆ

คุณปู่เสียชีวิตไปก่อนที่พ่อจะไปเรียนอังกฤษ และผมก็ไม่เคยเห็นหน้าคำดาของท่าน เพราะคุณย่ารวบรวมภาพถ่ายต่างๆ ของคุณปู่เผาไฟไปพร้อมกับตัวท่าน แม้แต่รูปเขียนสีน้ำมันบานใหญ่ที่ว่ากันว่าเคยติดอยู่ที่ห้องโถงของตึกใหญ่ คุณย่าก็สั่งปลดลงแล้วนำไปติดไว้ในห้องนอนของตนเอง แต่คงจะเป็นการติดที่แปลกประหลาดไม่เหมือนใคร

และแม้ว่าบรรดาคักดีสุดท้ายของคุณปู่จะเป็นถึงพระยาราชฤทธิ์รักษา เสด็จมาบาลมณฑลราชบุรี แต่คุณย่าก็มักจะยังคงพูดถึงคุณปู่ด้วยบรรดาคักดีเดิมเมื่อครั้งเป็น “หลวงธำรงฯ” มากกว่า “เจ้าคุณราชา” หรือ “เจ้าคุณเทศา” - ไม่มีใครทราบว่าคุณย่าเรียกเช่นนั้นเป็นด้วยความที่ติดปากมาแต่ครั้งยังสาว หรือว่าคุณย่าไม่ต้องการจะจดจำเรื่องราวเกี่ยวกับคุณปู่ที่เกิดขึ้นในภายหลัง และจะไม่พอใจอย่างมากที่เดียวหากมีใครเรียกขานท่านว่า “คุณหญิง”

คุณปู่มีลูกกับคุณย่าหกคน แต่เหลือถึงตอนโตเพียงสี่คน คือ ลุงมิ่ง หรือพลอากาศตรี มิ่งมงคล ราชฤทธิ์ ที่มีชีวิตจริงผาดโผนยิ่งกว่าการเป็นนักบินขับไล่ระดับเสื่ออากาศ... ป้าอ่อน หรือครูอนุรีของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอี่ยมอ่อน ซึ่งชื่อของโรงเรียนมาจากการนำชื่อเล่นของครูใหญ่ผสมกับนามสกุลแจ่มเอี่ยมของลุงสมพล ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการทั้งตัวคุณป้าและโรงเรียน แล้วก็มาถึงพ่อผม - สุรฤทธิ์... ปิดท้ายด้วยอาหนู หรือเกริกไกร ซึ่งหลายคนพูดว่า หาก

มีลูกเหลือแค่สามคน โดยไม่มีอาหฺนุรอดมาด้วยแล้ว คุณย่าคงจะมีความสุขยิ่งกว่านี้ แต่ทุกครั้งที่มีใครเปรยๆ ขึ้นในทำนองนี้ เป็นต้องถูกคุณย่าตาเขียวใส่ทุกครั้งที่

ในจำนวนลูกๆ ทั้งสี่คนของคุณย่า ป้าอ่อนคุณจะมีชีวิตที่เรียบง่ายกว่าเพื่อน ราวกับเดินบนเส้นทางที่โรยด้วยกลีบกุหลาบ - ป้าอ่อนได้เรียนครุศาสตร์อย่างที่ตั้งใจไว้แต่เล็ก ได้พบและแต่งงานกับผู้ชายที่รักกันมาตั้งแต่ครั้งเป็นนักเรียน แถมยังเป็นความรักครั้งแรกของคนทั้งสอง ได้ทำงานตรงตามที่เราเรียนมา และเมื่อลงทุนเปิดโรงเรียนอนุบาล กิจการก็ดำเนินไปด้วยดี มีลูกชายลูกสาวที่น่ารักและว่านอนสอนง่ายถึงสามคน ดูช่างเป็นชีวิตที่ดีจนไม่น่าเชื่อ ดีจนเหมือนกับความฝันในคืนที่ฟ้าฉ่ำฝน และดีจนใครต่อใครพากันชื่นชมในความสุขสมหวังไปเสียทุกอย่างของป้าอ่อน มีเพียงคุณย่าที่ไม่ได้ปลื้มตามไปด้วย และเฝ้ามองลูกสาวด้วยสายตาที่เป็นห่วงเป็นใย จนมีบางคนหาว่าคุณย่าอิจฉาความสุขของป้าอ่อน

ตอนที่พ่อกลับจากอังกฤษนั้น เป็นช่วงเวลาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ไม่นาน บ้านเมืองยังอยู่ในสภาพหัวเลี้ยวหัวต่อที่เต็มไปด้วยความสับสน ความไม่แน่ใจในสถานการณ์ทางการเมือง ความหวาดระแวงแคลงใจในหมู่คนไทยที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และการเชือดเหลี่ยมเฉือนคมของบรรดาผู้ร่วมก่อการ และพ่อเองก็เชื่อว่าจะรอดพ้นจากคลื่นลมที่รุนแรงไปได้

โดยที่พ่อเป็นนักเรียนนอก จึงทำให้คนรุ่นเก่ามีอคติว่าพ่อคงเป็นพวกหัวสมัยใหม่ที่นิยมชมชอบในการปกครองระบบใหม่ เช่นเดียวกับนักเรียนนอกส่วนใหญ่ในสมัยนั้น แต่ในทางกลับกัน การที่คุณปู่รับราชการสนองพระเดชพระคุณมาถึงสามรัชกาล ประกอบกับเคยดำรงตำแหน่งเทศาภิบาล ก็ทำให้ผู้ก่อการไม่ลื้จะวางใจพ่อสนิท โดยเฉพาะเมื่อเกิดกรณีกบฏของพระองค์เจ้าบรมเดช ซึ่งถึงแม้พ่อจะไม่ได้ยุ่งเกี่ยวอะไรด้วย แต่ก็มีเพื่อนพ้องของคุณปู่บางคนไปเข้าฝักเข้าฝ่ายด้วย หน้าซ้าเมื่อพ่อแต่งงานกับป้าหญิงซ้าอีก ก็เลยพลอยให้ถูกเพ่งเล็ง

มากขึ้น เมื่อพ่อเห็นว่าไม่สามารถที่จะเอาดีทางราชการได้ จึงลาออกมาเปิดสำนักงานทนายความร่วมกับเพื่อนที่ถนนเสือป่า

บางทีพ่ออาจจะไม่ถูกโฉลกกับเรื่องราวกฎบัตรกฎหมายที่ร่ำเรียนมาเท่าไรนักก็ได้ เพราะถึงแม้ว่าจะมีความสามารถในการลู่ตีความต่างๆ อยู่พอสมควร แต่ชื่อเสียงของพ่อก็ไม่ถึงกับโด่งดังมากมายเท่าทนายความคนอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน สิ่งเดียวที่พ่อได้มาอย่างเป็นชิ้นเป็นอันจากอาชีพทนายก็คือแม่ และสิ่งที่ทำให้พ่อเสียใจอย่างมากจนถึงขั้นปิดสำนักงานทนายความ และวางมือจากวิชาที่อุตส่าห์ขำมน้ำขำมทะเลไปศึกษาหาความรู้มา ก็คือการใช้วิชาชีพช่วยเหลือเพื่อนที่ร่วมตั้งสำนักงานมาด้วยกันให้รอดพ้นจากความไม่ถูกต้อง และการใช้อำนาจเป็นธรรมของผู้ปกครองบ้านเมืองในสมัยหนึ่งได้ และเลยทำให้พ่อหันมาใช้ชีวิตอยู่ในบ้านมากกว่าโลกภายนอก อย่างแทบจะตัดขาดจากความเป็นไปใดๆ ที่อยู่นอกกำแพงบ้านโดยสิ้นเชิง

ทิวา-ราตรี น้องชายน้องสาวฝาแฝด มีอายุห่างจากผมสี่ปีเศษ ทั้งสองคนเป็นเด็กน่ารัก และทำให้เรือนหอมหวานกลายเป็นสถานที่ที่ใครต่อใครแวะเวียนมาเยี่ยมชม “เด็กแฝด” อันเป็นสิ่งแปลกประหลาดมหัศจรรย์ของตระกูลราชฤทธิ์ ราวสิ่งแปลกๆ ประเภทเด็กหัวบาตร หรือเมียงูตามงานวัด แต่ก็ทำให้บ้านเราคึกคักและเต็มไปด้วยขนมนมเนย รวมทั้งของเล่นของฝากต่างๆ อยู่พักใหญ่

แม่แม่จะต้อนรับทุกคนด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และพร่ำพูดคำขอบคุนต่อการมาเยี่ยมเยียนของคนเหล่านั้น แต่เมื่ออยู่กันเพียงลำพัง แม่กลับมีท่าทางที่ไม่ลู่จะสบายใจ โดยเฉพาะกับคำชื่นชมน้องที่มักจะล่องเลยมาเปรียบเทียบกับผมด้วยเสมอ อย่างเช่น “หน้าตาไปคนละพิมพ์เลยนะ” หรือ “ลูกแฝดสองคนนี่ผิวพรรณผุดผ่องกว่าพี่ชาย” ฯลฯ

ทุกครั้งที่ญาติพี่น้องกลับไปกันแล้ว แม่จะกอดผมไว้แนบอกราวกับจะปลอบขวัญ บางครั้งก็จะสะอื้นไห้เบาๆ ในขณะที่ผมมัวแต่สนใจของกินของเล่นที่เขาเอามาฝากน้องมากกว่า

“หนูยต้องรักน้องนะ”

แม่จะเซยคางและจ้องมองผมราวจะคาดคั้นเอาคำมั่น

“ไม่ว่าใครจะพูดว่าอย่างไรหนูก็อย่าไปเก็บมาใส่ใจ แต่ต้องคิดไว้ตลอดเวลาว่า เรามีถิ่นอยู่แค่สามคนพี่น้อง”

“ครับ”

ผมรับคำอย่างขอไปที่

“ดีแล้ว”

แม่ก็อดผมไว้แน่น น้ำเสียงดูจะพอกพอกใจกับคำรับปากของผม แต่หยาดน้ำตายังคงร่วงริน

เมื่อตอนเล็กๆ ผมมีหน้าที่ประจำอยู่อย่างหนึ่ง คือการนำพวงมาลัยที่แม่ร้อยอย่างงดงามเป็นพิเศษไปให้คุณย่าบูชาพระ ซึ่งทำให้ผมได้อภิสัทธีในการเข้าออกนอกในตึกใหญ่ได้โดยสะดวก ขณะที่ลูกหลานคนอื่น ๆ ไม่กล้าที่จะลวงล้ำเข้าไปหากไม่ใช่เป็นเวลาที่มีงานมีการ

คุณย่ามักจะนั่งอยู่ที่เก้าอี้หวายตัวใหญ่ในห้องนั่งเล่น ราวกับจะรอคอยผมอยู่ก่อนแล้ว เมื่อผมหมอบกราบและส่งพวงมาลัยให้ คุณย่าก็จะยื่นมือมารับและถือพวงมาลัยลูกเดินออกจากห้องขึ้นบันไดไปชั้นบน โดยไม่พูดอะไรกับผม แม้แต่คำเดียว ส่วนผมก็จะค่อย ๆ ลุกขึ้นและเดินลงบันไดตึกกลับบ้านเงียบ ๆ เหมือนเมื่อตอนขามา

2

หลังบ้านของเราเป็นสวนขนาดย่อม ปลูกไม้ผลอย่างละมุด น้อยหน่า มะปราง และมะม่วง มีมะพร้าวยืนเรียงต้นเป็นทิว ท้ายสวนเป็นลำคลองเล็กที่ไหลแยกมาจากคลองบางหลวง ทะลุออกไปถึงคลอง ภาษีเจริญ จึงมีเรือขึ้นล่องอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเรือของพ่อค้า แม่ค้าที่ขายกับข้าว ก๋วยเตี๋ยว ขนม และข้าวของต่างๆ แต่โดยทั่วไปแล้วไม่ค่อย จะมีผู้ใหญ่ออกไปที่สวนหรือคลองหลังบ้านนัก ถ้าหากต้องการจะซื้อหาอะไรก็ มักจะใช้คนใช้หรือคนดูแลสวนเป็นคนไปซื้อมาให้ จะมีก็เพียงผมกับพี่สุวิน - ลูกชายคนเดียวของอเมริกาไกรกับอาพรรณราย ที่ชอบหลบเข้าไปเล่นในสวน และ มุดรั้วลวดหนามออกไปว่ายน้ำในคลอง มีโยที่แม่จะห้ามหรือตาทิ้งคนดูแลสวน จะไล่แม่กระทั่งใส่กุญแจประตูทำน้ำก็ตามที

สวนท้ายบ้านและลำคลองเล็กๆ สายนั้น เป็นเสมือนโลกอีกโลกหนึ่งของ ผมในวัยเยาว์ เป็นโลกที่อิสระ ห่างไกลจากความเคร่งครัดและระเบียบกฎเกณฑ์ ต่างๆ ของบ้าน “ราชฤทธิ์” เป็นโลกที่เต็มไปด้วยสีสันอันสดใสของแมงไม้ สายลม เสียงนกร้อง น้ำไหล และการผจญภัยเล็กๆ น้อยๆ ทั้งเรื่องจริงและจินตนาการ ที่ใหญ่โตมหึมาในความรู้สึกนึกคิดของเรา และเป็นโลกใบเล็กๆ ที่อบอุ่นด้วยความรัก ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลของผมนกับพี่สุวิน ที่เป็นเสมือนหมาหัวเน่าของ

ครอบครัว

พีสุวินแก่กว่าผมร่วมสามปี ตอนนั้นผมอายุแปดเก้าขวบ พีสุวินก็อยู่ในราวสิบเอ็ดสิบสอง แต่คนที่ไม่รู้จักมักจะมีเห็นว่าผมเป็นพี่และพีสุวินเป็นน้อง เนื่องจากผมเป็นเด็กที่ตัวโตกว่าวัย ส่วนพีสุวินกลับรูปร่างเล็กและผอมเกร็งอย่างคนซีโรค การเล่นซนต่างๆ จึงดูเหมือนกับผมเป็นหัวใจ ทั้งๆ ที่ความคิดพิลึกพิเรนทร์ต่างๆ ส่วนใหญ่มาจากศิระชะโตๆ ของพีสุวินเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล่น “สงครามโคลน” กันในห้องร่องสวน จนเนื้อตัวมีกลิ่นซีโคลนติดเป็นวันๆ การแข่งดำน้ำว่าใครจะอืดกว่ากัน หรือการปีนขึ้นไปสถิตอยู่บนกิ่งมะม่วงในตอนกลางคืนราวกับเป็นนกฮูกที่ซุ่มมองเหยื่ออยู่ในความมืด ทั้งที่แท้จริงแล้วความมืดมันต่างๆ ครอบคลุมเราอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะยามกลางวันหรือกลางคืน และผู้ที่ตกเป็นเหยื่อก็คือผมกับพีสุวินอีกเช่นกัน

คุณย่าหรือคนอื่นๆ ในบ้านอาจมีเหตุผลเพียงพอที่จะชิงชังหรือรังเกียจเด็กด้นนั้นผมได้เป็นอย่างดี แต่สำหรับพีสุวินย่อมเป็นเรื่องที่แตกต่างออกไปโดยสิ้นเชิง ความผิดประการเดียวที่พีสุวินมีอยู่ก็คือความผิดปกติทางร่างกาย ซึ่งบางคนกล่าวโทษว่าเป็นผลมาจากโรคพิษสุราเรื้อรังของอากริกไกร และบางคนก็ว่าเป็นกรรมเก่าของตระกูล แต่เหตุใดคนที่รับเคราะห์จึงกลับกลายเป็นผู้ที่ไม่รู้โอโทษอื่นอย่างพีสุวินไปก็ไม่มีความสามารถให้คำตอบได้ - ขณะที่ผมเป็นหลานที่ “ใกล้ชิด” คุณย่า เพราะมีหน้าที่นำพวงมาลัยที่แม่ร้อยไปให้ท่านทุกเย็น พีสุวินก็เป็นหลานที่ห่างไกลคุณย่าที่สุด เพราะนอกจากจะไม่มีโอกาสเยี่ยมกรายเข้าไปใกล้ตึกใหญ่ในยามปกติแล้ว แม้แต่ในเวลาที่มีงานมีการก็ยังแทบจะไม่ได้โผล่หน้าไปร่วมด้วย หรือถ้าไป อาพรณรายก็จะกั้นลูกชายของแกให้อยู่แถวหลังๆ ห่างไกลจากสายตาของคุณย่า

“สักวันหนึ่งเราจะไปจากบ้านหลังนี้”

พีสุวินมักจะพูดกับผมเสมอเวลาที่เรายู่กันสองคน โดยเฉพาะตอนที่ปีนขึ้นไปนั่งบนต้นมะม่วง

“ไปไหน” ผมถามด้วยความสนใจ เพราะความคิดของผมในเวลานั้น บ้าน

ราชฤทธิ์ช่างใหญ่โตมหาพารจนแทบไม่มีหนทางที่จะหลุดรอดออกไปได้ และถึงมีทางก็คงไม่เคยมีใครคิดที่จะหลบหนีไปจากมันมาก่อน

“ไปให้ไกลจนไม่มีใครตามหาเราพบ” พี่สุวินเหม่อมองออกไปบนท้องฟ้า

“งั้นก็ นอกฟ้าป่าหิมพานต์สิ” ผมนึกถึงคำพูดที่พี่ใหญ่มักจะพูดเวลาเอ่ยถึงอะไรที่อยู่ไกลแสนไกล

“ดีเหมือนกัน” ดวงตาที่หม่นหมองอยู่เป็นนิจคู่่นั้น ทอประกายสุกใสด้วยไฟฝัน “เราจะไปนอกฟ้าป่าหิมพานต์”

“แต่จะไปได้อย่างไร” ผมยกมือขึ้นทำค้างอย่างครุ่นคิด “พี่ไม่ได้มีปีกใหญ่ๆหรือเหาะได้สักหน่อย”

“ไปได้สิ” เจ้าของร่างเล็กแกร็นยืนยืนยันอย่างมั่นใจ ก่อนจะลดระดับเสียงลงเพื่อบอกเล่าความลับ “วันหนึ่งนะ ปีกของเราที่จะงอกออกมาจากข้างหลัง”

“เหมือนกับแมลงเม่าหรือ” ผมถามเบาๆราวกับกลัวว่าใครจะมาได้ยื่นเข้า

“ฮือ” พี่สุวินพยักหน้า “เหมือนกับแมลงเม่าเลย”

ผมมองดูพี่สุวินด้วยความตั้งใจ

“ให้ผมไปด้วยคนสิ”

“ไม่ได้หรอก ที่นั่นมันไกลลิบลิบโลก แล้วอีกอย่างนายก็ไม่มีปีกด้วย”

“แต่วันหนึ่งผมก็ต้องมีปีกเหมือนกันกับพี่” ผมทำท่าขยับแขนทั้งสองข้าง

“นายไม่มีวันที่จะมีปีกงอกออกมาหรอก” พี่สุวินปฏิเสธด้วยท่าทางที่ลำบากใจ

ผมหยุดบ่นรำ เมื่อรู้สึกตัวว่าถึงอย่างไรผมก็ไม่มีวันที่จะเป็น “ราชฤทธิ์” ได้เต็มตัว และต่ำต้อยกว่าแม้กระทั่งกับคนที่ได้ชื่อว่าด้อยที่สุดในหมู่ราชฤทธิ์

อย่างไรก็ตามเมื่อพ้นเขตบ้านออกไปเมื่อไหร่ คำว่า “ราชฤทธิ์” ก็ติดตัวอยู่ก็ยังคงความศักดิ์สิทธิ์เพียงพอก็จะได้รับการยกย่องและเป็นที่เกรงอกเกรงใจของผู้คนภายนอก ไม่ว่าจะเป็นคนคนเฒ่าคนแก่ ชาวบ้านร้านตลาด หรือแม้กระทั่งครูบาอาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเป็นราชฤทธิ์เพียงคนเดียวที่เรียนในโรงเรียนแถวบ้าน โดยมีได้มีโอกาสข้ามฟากไปเข้าโรงเรียนฝรั่งอย่างพี่น้องคน

อื่นๆ

“หนูเรียนที่โรงเรียนนี้ดีแล้วละ ใกล้ๆบ้าน เดินสองสามก้าวก็ถึง”
 แม่ให้เหตุผล เมื่อผมซักถามถึงการที่ไม่ได้เรียนโรงเรียนฝรั่งอย่างคนอื่น ๆ
 “...พอโรงเรียนเลิกตอนเย็น จะได้ไปซื้อดอกมะลิที่ตลาดให้แม่ร้อยมาลัย
 ให้คุณย่าได้”

“ครับ” ผมรับคำอย่างรู้ดีว่าถึงอย่างไรคงไม่มีโอกาสได้ย้ายไปเรียนใน
 โรงเรียนที่พี่ๆน้องๆเรียนอย่างแน่นอน

แต่การที่เรียนโรงเรียนแห่งนั้นก็รู้ว่าจะเป็นเรื่องเลวร้ายอะไร เพราะนอกจาก
 จะได้รับความเมตตาจากคุณครูเป็นพิเศษแล้ว พวกเพื่อนๆก็ยิ่งพากันแกรงอก
 แกรงใจและให้เกียรติผมกันทั่วหน้า ผมเป็นคนเดียวในโรงเรียนที่ทั้งเพื่อนและ
 รุ่นพี่เรียกขานโดยมีคำว่า “คุณ” นำหน้าชื่อเสมอ และก็เป็นคนเดียวอีกเช่นกัน
 ที่เพื่อนๆใช้สรรพนามแทนตัวเวลาที่พูดด้วยว่า “คุณ-ผม” แทนที่จะเป็น “มิ่ง-กู”
 หรือ “เอ็ง-ข้า” อย่างคนอื่นๆไป

ถึงผมจะเคยนึกน้อยใจในความเป็นราชฤทธิ์เมื่ออยู่ในบ้าน แต่
 ยามที่อยู่นอกบ้าน ผมก็กลับจะรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งนี้ไม่ได้ เพราะมันช่วยให้ผม
 มีเกียรติ ได้รับการยอมรับ และมีหน้ามีตา เรียกได้ว่าจากสะพานเจริญพาสณ์ไป
 จดสี่แยกบ้านแขก ตลอดจนถึงวัดมอญ วัดน้อย วัดใหญ่ แทบทุกคนแถวนั้น
 เป็นต้องรู้จักผมในฐานะหลานเจ้าคุณเทศาฯ หรือหลานเจ้าคุณราชาฯ ที่รุ่นหลัง
 ลงมาหน่อยก็มักจะเรียกว่าลูกชายคุณกลาง จนอาจจะพูดได้เต็มปากว่าผมเป็น
 ราชฤทธิ์ที่ใกล้ชิดกับชาวบ้านมากกว่าทุกๆคน และก็อาจจะเป็นคนเดียวในบ้าน
 ที่มักคุ้นกับบุตรออกซอกซอยที่รายรอบบ้านชนิดที่แทบหลับตาเดินได้ ขณะที่
 พี่น้องคนอื่น ๆ สัมผัสเพียงแค่ผิวเผินในเวลาที่นั่งรถผ่านถนนหน้าบ้านในตอนเช้า
 และตอนเย็น

และผมก็คงจะเป็นราชฤทธิ์เพียงคนเดียวอีกเช่นกันที่ไปจ่ายตลาดทุกๆ
 เย็นหลังโรงเรียนเลิก และสิ่งที่ซื้อซ้ำๆซากๆก็มีเพียงมะลิร่วง ดอกกุหลาบกับขนม
 กุยช่ายรูปสามเหลี่ยมสีชมพูสดใสที่อาซิ้มคนขายจะเตรียมไว้ให้เป็นพิเศษ

ราชฤทธิ์ในเวลานั้นแม้จะไม่มีอำนาจราชศักดิ์ที่ใหญ่โตเช่นในสมัยที่คุณปู่ยังมีชีวิตอยู่ แต่ความเคารพนับถือที่คนอื่นมีต่อคุณปู่และลูกหลานของท่านนั้นมิได้ลดน้อยถอยลงด้วยเลย ตรงกันข้าม ชาวบ้านเหล่านั้นดูจะถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องดูแลคนในตระกูลนี้ต่อไปเสียด้วยซ้ำ

“สมัยที่อานายเท้ายังอยู่ไม่มีใครกล้ามาวุ่นวายแถวนี้ โจรผู้ร้ายก็หวาดเลื้อยผัดตากไว้ข้ามวันข้ามคืนไม่มีใครเคยหาย” อาซิมชายขนมกุยชายเล่าให้ผมฟังบ่อยๆ “แต่สมัยนี้พวกนักเลงเต็มไปหมด ข้าวของวางไว้เปลอประเดี๋ยวเดียวก็ไม่อยู่ที่เดิมแล้ว”

“อาซิมเคยพบกับคุณปู่ของผมหรือเปล่า” ผมถามด้วยความสนใจ

“ไม่เคยเลย” แกลั่นหัว “แต่ใครๆก็ว่านี่เป็นคนดี ชอบช่วยเหลือคน ใครมีเรื่องเดือดร้อนอะไรก็ขอให้แกช่วยได้ทั้งนั้น”

“ผมก็ไม่เคยพบปู่เหมือนกัน” ผมสารภาพ “แต่ผมก็เชื่อว่าคุณปู่ต้องเป็นคนดี เพราะไม่อย่างนั้นก็คงไม่มีใครนึกถึงอยู่อีก”

“คนเราตอนยังมีชีวิตอยู่มีอำนาจวาสนา คนหนึ่งคนแสนคนกลัวเกรงบารมีถือเป็นเรื่องปกติ แต่เมื่อไม่มีชีวิตอยู่แล้ว คนสักสิบสักร้อยคนยังรักใคร่นับถือถึงจะถือเป็นเรื่องพิสดาร”

ถึงแม้ว่าใครต่อใครจะพากันนิยมชมชอบคุณปู่ แต่ก็นำแปลกที่คุนย่ากลับไม่เคยแสดงความชื่นชมหรือบอกเล่าเรื่องราวเหล่านี้แก่ลูกหลานเลยแม้แต่นิดเดียว

มีบางคนพูดว่าลุงมิ่ง หรือพลอากาศตรี มิ่งมงคลฯ นั้นมีรูปร่างหน้าตาสวยคล้ายคลึงกับคุณปู่มากกว่าใครในบรรดาลูกๆ ของคุนย่าทั้งหมด - คำพูดทำนองนี้คงจะไม่ใช้สิ่งที่น่ายินดีนักสำหรับลุงมิ่ง เพราะทุกครั้งที่มีใครพูดในทำนองนี้ แกก็มักจะมีท่าทางที่อึดอัดและพยายามเปลี่ยนเรื่องอยู่เสมอ - โดยทั่วไปแล้วลุงมิ่งค่อนข้างจะเป็นคนเงิบเฉย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่อยู่ต่อหน้าคุนย่าด้วยแล้ว แทบจะไม่มีใครได้ยินเสียงของแกเลยก็ว่าได้ ดูช่างผิดกันไกลกับชีวิตที่ผาดโผนเมื่ออยู่ห่างไกลสายตาคุนย่า...

ว่ากันว่าแต่เดิมนั้น ลุงมิ่งเป็นลูกที่คนയാรักเป็นอย่างมาก ถึงขนาดที่เรียกว่าไม่ยอมให้ทำแตะพื้น จนกระทั่งอายุสามสี่ขวบแล้วก็ยังมีพี่เลี้ยงคอยอุ้มกระเตงอยู่ เวลาที่ไปโรงเรียนก็จะมีคนหิ้วปืนโตกระตักน้ำไปนั่งเฝ้าและป้อนน้ำถึงหน้าห้องเรียน และถ้าลุงมิ่งเกิดขัดดอกขัดใจอะไรขึ้นมา รับรองได้ว่าบรรดาบ่าวไพร่เป็นได้ถูกคนയാเล่นงานกันเป็นระนาว

ตอนที่ลุงยามีลุงมิ่งนั้น ดูเหมือนว่าลุงปู้ยังมีบรรดาศักดิ์เป็นคุณพระแต่น่าเสียดายที่ผมจำราชทินนามของท่านไม่ได้ และก็ในช่วงที่เริ่มลงมือปลูกตึกใหญ่ โดยซื้อที่สวนผลไม้แถวนั้นเพิ่มเติมจากที่ดินของคุณปู้ที่ตกทอดมาแต่เดิม แต่ก็มีเสียงว่าเงินที่ใช้จ่ายในเรื่องการก่อสร้างทั้งหมดเป็นของคุณยา... ความใหญ่โตและความงดงามของตึกใหญ่ที่ออกแบบโดยนายช่างชาวอิตาลี ว่าลือกันว่าไม่เป็นรองใครในสมัยนั้น และทำให้บ้านหลังนี้กลายเป็นสถานที่ที่บรรดาเจ้านายและขุนนางรุ่นราวคราวเดียวกับคุณปู้นิยมมา “ปิกนิก” กัน เนื่องจากอยู่ไม่ห่างไกลจากฝั่งพระนครมากนัก ทั้งยังมีบรรยากาศร่มรื่นของสวนผลไม้และลำคลองเคียงคู่กับตัวตึกที่โอโถง รวมทั้งสนามเทนนิสซึ่งเป็นกีฬาที่นิยมกันอยู่ในเวลานั้นด้วย

แต่การ “ปิกนิก” แบบนี้นั้น คุณยาคงจะไม่ค่อยสนุกสนานไปด้วยกับการที่ต้องคอยรับรองแขกที่มากันไม่เว้นแต่ละอาทิตย์ แต่เหตุผลที่ทำให้คุณยาหมดสิ้นความอดทนจนถึงกับประกาศ “ปิดบ้าน” ไม่ต้อนรับใครมาตั้งแต่นั้น น่าจะมาจากเรื่องเทนนิสมากกว่าอย่างอื่น

แม้ว่าผมจะไม่ค่อยรู้เรื่องราวเกี่ยวกับคุณปู้มากนัก โดยเฉพาะในด้านชีวิตส่วนตัว แต่ก็ได้ยินว่าท่านเป็นคนที่มีรสนิยมสูงทั้งในเรื่องการแต่งกาย อาหารการกิน และชีวิตความเป็นอยู่ นอกเหนือไปจากความเป็นคนทันสมัยเฉลียวฉลาด และกิริยามารยาทที่นุ่มนวลอ่อนโยน ดังนั้นจึงไม่น่าประหลาดใจที่จะมีผู้หญิงอื่นมาหลงใหลได้ปลื้ม ถึงแม้ว่าคุณปู้จะมีคุณยาอยู่ทั้งคนก็ตาม

โดยความสัตย์จริงแล้วผมไม่เคยได้ยินกิตติศัพท์ความเจ้าชู้ของคุณปู้แม้ว่าในสมัยนั้นหรือแม้แต่สมัยนี้เองก็ตาม สังคมไทยโดยทั่วไปยังถือว่าการที่ผู้ชายจะมีเมียข้อยไม่ใช่ว่าสิ่งที่ไม่ดีหรือที่น่าอับอายแต่อย่างใด และผมก็ไม่ทราบ

เหมือนกันว่าเรื่องที่มีผู้เล่าให้ฟังในภายหลังนี้เท็จหรือจริงประการใด - ผู้เล่าเล่าว่า ในจำนวนผู้ที่มักบิณฑิกและเล่นเทนนิสเมื่อตอนที่ตึกใหญ่สร้างเสร็จใหม่ๆนั้น มีลูกสาวของคุณพระอะไรคนหนึ่งร่วมขบวนมาด้วยเป็นประจำ คุณพระท่านตั้งกล่าวเป็นชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาบริหารราชการอยู่ในเมืองไทยตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ห้า ดังนั้นลูกสาวจึงเป็นลูกครึ่งชั้นที่หนึ่ง ซึ่งมีหน้าตาแทบจะเป็นแหม่มทีเดียว ประกอบกับวัยที่เพิ่งแรกรุ่งและความเป็นคนเปิดเผยอันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูแบบชาวตะวันตกของบิดา ทำให้เจ้าหล่อนไม่เสื่องมทิมเช่นกุลสตรีไทยทั่วไป สิ่งเหล่านี้เองทำให้ลูกสาวคุณพระเป็นที่สะดุดตาสะดุดใจของหนุ่มๆทั้งหลาย รวมทั้งคุณปู่เองด้วย และหล่อนก็มีจิตใจที่เอนเอียงมาทางคุณปู่มากกว่าผู้ชายคนอื่น

ในตอนแรก คุณย่าก็คงจะไม่ได้คิดอะไรมาก เพราะเทนนิสเป็นกีฬากลางแจ้งที่ตั้งหน้าตั้งตาดูลูกสักหลาดกลมๆอย่างเอาเป็นเอาตาย โดยผู้เล่นไม่มีโอกาสที่จะสนทนาพาทีกันเลยก็ว่าได้ - แต่คุณย่าคงจะมาจุกใจจิตใจตอนที่ภายหลังการเล่นคุณปู่จะต้องทำหน้าที่เป็นแพทย์สนาม บีบขวดน่องและซื้อเก้าอี้ให้คูตี ซึ่งตอนท้ายๆเกม มักจะมีเหตุให้ล้มลุกคลุกคลานอยู่เป็นประจำ

และสิ่งที่จะช่วยทำให้คุณย่าได้คิดยิ่งกว่านั้นก็คือ เด็กสาวลูกครึ่งคนนั้นในตอนนั้นเพิ่งจะมีอายุสิบห้าหกๆสิบหกหย่อนๆ ใกล้เคียงกับเมื่อตอนที่คุณย่าได้กับคุณปู่ - คนเราเมื่อมีครั้งที่หนึ่งแล้ว ครั้งที่อื่นๆก็สามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ยากเย็น

แต่จะอย่างไรก็ตาม ผมยังเชื่อว่าแม่สาวนักตีเทนนิสคนนั้นคงไม่ใช่ผู้หญิงคนที่ทำให้คุณย่าเคียดแค้นคุณปู่จนถึงขั้นทำลายภาพถ่ายต่างๆของคุณปู่จนหมดสิ้น และตีภาพเขียนสีน้ำมันบานใหญ่ของคุณปู่ด้วยวิธีการที่ผิดแผกแตกต่างไปจากคนอื่นอย่างแน่นอน

3

หลายคนพูดกันว่า คุณปู่คือพระยาราชนฤธิ์ ที่มีฤทธิ์เดชจนโจรผู้ร้ายและใครต่อใครพากันระย้อยไปทั่วนั้น จะสิ้นฤทธิ์เมื่อเข้ามาอยู่ในเขตบ้านราชฤทธิ์ เพราะมีคนที่สามารถแปลงฤทธิ์ได้เหนือกว่า - คนที่ว่านั้นก็คือคุณย่า ซึ่งดูไปแล้วก็ไม่น่าเชื่อว่าล่ำฟั่งผู้หญิงตัวเล็กๆ ที่แทบจะไม่เคยยกก้าวออกจากอาณาบริเวณบ้านของตนเองจะมีอิทธิฤทธิ์มากมายถึงขนาดนั้น และใช้เพียงคุณปู่คนเดียว หากแต่คุณย่ายังทรงอำนาจและอิทธิพลเหนือลูกหลานทุกคนสามารถทำให้นักบินระดับเสื่ออากาศอย่างลุงมิ่งกลายเป็นแมวเชื่องๆ เมื่ออยู่ต่อหน้าแม่ คนที่เป็นครูบาอาจารย์มีลูกศิษย์ลูกหามาอย่างป่าอูรีก็เหมือนกับเด็กนักเรียนตัวเล็กๆ ที่ได้แต่นั่งฟังตาแป่วเวลาที่ถูกรูดเอาเม็ดตะโรโบบี หรือนักกฎหมายระดับเนติบัณฑิตอังกฤษอย่างพ่อกึ่งนี่เป็นเมื่อ หากคุณย่าออกปากพูดโดยมิเคยคำนึงถึงหลักเกณฑ์หรือความถูกต้องอย่างไร ขอเพียงให้เป็นไปในสิ่งที่ท่านต้องการเป็นสำคัญ และยังกับอากริกไกรยิงแล้วใหญ่ เพราะคุณย่ามักจะเออะอะโดยไม่ไว้หน้าเมื่อใดก็ได้ โดยไม่เคยคำนึงถึงความรู้สึกของลูกชายคนเล็กเลยแม้แต่น้อย

ถึงกระนั้นก็ตาม ผมก็ยังไม่เคยได้ยินว่าจะมีใครคิดจะโยยบินไปจากบ้านราชฤทธิ์ นอกจากพี่สุวิน และคนที่สองรองลงไปก็คือตัวผมเอง

ถ้าจะพูดตามตรงแล้ว ผมคิดว่าผมมีเหตุผลที่น่าจะออกไปพ้นบ้านราชฤทธิมากกว่าใครทั้งหมด แต่ที่ทำให้ผมประหลาดใจมาจนถึงทุกวันนี้คือทำไมพีสุรินซึ่งแทบจะไม่มี ความจำเป็นใดๆ ทั้งสิ้นที่จะผลจากรวงรัง หนำซ้ำยังเป็นราชฤทธิที่อ่อนแอที่สุด กลับคิดถึงแต่การหลบหนีออกไปสู่โลกภายนอกอยู่ตลอดเวลา

ตราบจนถึงทุกวันนี้ ผมก็ไม่เคยลืมภาพของเด็กผู้ชายรูปร่างเล็กแกเร็น ผอมเกร็งที่นั่งชันเข่าอยู่บนกิ่งมะม่วง ดวงตาที่หม่นมัวไม่แจ่มใสเหมือนเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน เพิ่งมองออกไปไกลแสนไกลอย่างมาดมั่น

“สักวันหนึ่งเราจะไปจากบ้านหลังนี้ ไปให้ไกลจนไม่มีใครตามหาเราพบ”

และที่น่าประหลาดใจยิ่งไปกว่านั้นก็คือการที่ผมเองก็พลอยมีความเชื่ออย่างฝังใจว่า สักวันหนึ่งพีสุรินจะมีปีกงอกออกมาจากข้างหลังเหมือนแมลงเม่าไปด้วย และเมื่อถึงวันนั้นแล้วพีสุรินก็จะโผบินออกไปไกลแสนไกลตามที่วาดหวังเอาไว้ แม้ว่าจริงๆ แล้ว ความฝันในเรื่องนี้เป็นเพียงเรื่องที่เลื่อนลอย ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้เลยก็ตามที

หากราชฤทธิเป็นเสมือนสวนขนาดใหญ่ ลูกหลานแต่ละคนก็เปรียบได้กับหมู่ไม้ขนาดพันธุ์ที่ขึ้นอยู่ระดะดิน ทั้งที่ยืนต้นสูงใหญ่แผ่กิ่งก้านช่อใบร่มครึ้ม หรือพุ่มเตี้ยงามตา บ้างก็อาจเป็นเถาซุ่มคลุ้มเลื้อย กระทั่งกระโถกกระเดกอย่างตะโกซึ่งยังสามารถตัดแต่งได้ตามใจ

บางต้นอาจจะเลี้ยงไว้กินผล บางต้นเอาไว้ชมดอกหรือดมกลิ่น และบางต้นอาจจะเพียงแต่ดูใบที่มีสีลึกลับสดใส - ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น อากรีย์ไกรหรืออาหนู ก็คงถูกจัดอยู่ในประเภทวัชพืช ทำนองเดียวกับผักตบชวา เพราะนอกจากดอกสีม่วงๆ ที่พอจะล่อตาอยู่บ้างแล้ว ตัวของผักตบก็แทบจะไม่ก่อประโยชน์อะไรแก่เจ้าของสวน มีแต่จะทำให้ห้องร้องคูคลองตื้นเขินและเน่าเสีย

ผมเคยเล่าแล้วว่า มีบางคนถึงกับพูดว่าถ้าไม่มีอาหนูเสียคนหนึ่ง บางทีคุณย่าคงจะมีความสุขกว่านี้ แต่เรื่องเช่นนี้ผู้ใดจะรู้ดีไปกว่าเจ้าของสวน ว่าต้องการหรือไม่ต้องการต้นไม้อะไรในสวนของตน เพราะถึงแม้ว่าคุณย่าจะแสดงท่าเป็น

ไม่เมื่อไม่เจอกับอาหนู และเก็ร็ยวกราดใส่อย่างไม่วั้หน้าอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเวลาทีลู่กชายคนสุดท้องเมาสะเงาะสะเงาะ ซึ่งถ้าพูดไปแล้วก็เป็นเรื่องปกติลึยเพราะตั้งแต่ผมจำความได้ น้อยครั้งนั้ทีจะเห็นอาหนูไม่เมา ดูราวกับว่าทั้งเหล่าและอาหนูเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันชนิดทีไม่มีวันจะพรากจากกันได้...ครับ ถึงแม้คุณย่าจะเก็ร็ยวกราดกับอาหนูเพียงใด แต่คุณย่าก็ยังคงให้เงินอาหนูคราวละมาก ๆ ทั้ๆทีรู้ดีว่ายังมีเงินมากเท่าไ้ไร อาหนูก็ยิ่งกินเหล้ามากขึ้นเท่านั้น จนบางครั้งผมอดทีจะคิดไม่ไ้ได้ว่า คุณย่าเป็นคนที่เร่งวันตายให้กับอาหนู และหยบย่นความตายให้ลู่กชายของตัวเองอย่างเลือดเย็น ทั้ๆดูจะสะใจทุกครั้งที่อาหนูล้้มป่วยเพราะกินเหล้ามากเกินไป

ทุกครั้งที่อาหนูล้้มหมอนนอนเลื้อ ดูจะเป็นช่วงเวลาทีคุณย่ามีความสุขอย่างทีสุด คุณย่าจะให้แม่ครัวต้มน้กับเครื่องยาจีน รวมทั้งปรุงอาหารรสเลิศและยาบำรุงนานาชนิด ส่งไปให้อาหนูกินอย่างเต็มที - บางครั้งคุณย่าถึงกับล้งไปในครัวเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยและชิมอาหารเหล่านั้นด้วยตนเอง ก่อนจะให้คนรับใช้จัดสำรับใส่ถาดยกไป ดูราวกับห่วงใยและรักไ้ใครลู่กชายคนเล็กเต็มที แต่ครันเมื่ออาหนูค่อยๆเลาขึ้น คุณย่าก็ล้่งงดอาหารและยาบำรุงอย่างดี้อๆ ทั้แสดงท่าทางบ่นบึ้ง เย็นชากับอาหนูต่อไปตามเดิม

มีคนที่พูดบ่อยๆว่า การทีอาหนูกินเหล้ามากเกินไปเป็นแอลกอฮอล์ซึมส่งผลให้ลู่กชายของเกคือพี่สุวินมีร่างกายและจิตใจทีไม่สมประกอบ - ในส่วนของร่างกายนั้น เมื่อดูจากสภาพของรูปร่างทีผมมเกร็งและซิดเซียวไม่มีเนื้อมีหนังอย่างเด็กในวัยเดียวกันแล้ว ก็น่าจะเป็นไปได้ แต่เรื่องจิตใจในตอนนั้นผมยังไม่เห็นชัดเจน รู้ยู่แต่ว่าพี่สุวินไม่ชอบบ้านราชฤทธิ์และทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านหลังนี้เามากๆ แต่ทีเพียงฝันว่าสักวันจะไปให้พ้นจากทีนี้

อีกหลายปีต่อมา ผมถึงไ้ได้ตระหนักว่าแท้จริงแล้วจิตใจของพี่สุวินก็ไมสมประกอบเช่นเดียวกับร่างกายดังเช่นทีคนพูดกัน

สมัยทีผมยังเด็กๆนั้น ผู้ทีเป็นวีรบุรุษในดวงใจของผมไม่ใช่พ่อ

หรือลู้งมิ่งที่หลายๆ คนในบ้านนิยมชมชอบ หากแต่เป็นลู้งสมพล - สามีมองป้า
 อ่อน...ลู้งสมพลเป็นนักเรียนต่างจังหวัดที่มีฐานะยากจน และเข้ามาเรียนโรงเรียน
 ฝึกหัดครูในกรุงเทพฯ โดยอาศัยอยู่กับหลวงลุงซึ่งเป็นญาติห่างๆ นอกจากจะ
 ชะมักเขม้นในเรื่องการเรียนและปรนนิบัติตัวตราบหากหลวงลุงตามวิสัยเด็กวัดแล้ว
 ลู้งสมพลยังต้องขวนขวายหาเงินมาเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้วยตนเอง
 ตั้งแต่การถือสามล้อ รับจ้างตัดหญ้า ลอกทองร่อง และใช้แรงงานแบกหาม

หลังจากเรียนจบแล้ว ลู้งสมพลกลับไปเป็นครูอยู่ต่างจังหวัดพักหนึ่ง ก่อน
 จะกลับเข้ามาเรียนต่อที่จุฬาฯ และได้พบกับป้าอ่อนซึ่งเป็นดาวจรัสแสงของคณะ -
 ตำนานรักของลู้งสมพลกับป้าอ่อนมีคนเปรียบเปรยว่าเหมือนดอกฟ้ากับชาวดิน
 หรือดอกดินถวิลฟ้า ซึ่งในระยะแรกต่างคนต่างต้องซุกซ่อนความรู้สึกที่มีต่อกัน
 ไว้ในใจโดยไม่กล้าที่จะแสดงออกมา แต่ในที่สุดเมื่อไม่สามารถที่จะทนปิดบัง
 ซ่อนเร้นไว้ได้อีกต่อไป ทั้งคู่ก็ตัดสินใจเปิดเผยสิ่งที่เก็บงำเอาไว้เริ่มปี ซึ่งในชั้นแรก
 นั้นสิ่งที่ลู้งสมพลและป้าอ่อนเกรงว่าจะเป็นการอุปสรรคขัดขวางหนทางรักที่สุดก็คือ
 คุณย่า

แม้ว่าคุณย่าจะไม่เห็นด้วยอยู่บ้างในตอนต้น แต่ก็ไม่ถึงกับห้ามปรามไม่ให้
 ติดต่อกันอีกเป็นคำขาด หรือตัดรอนถึงขนาดที่ห้ามลู้งสมพลเข้าบ้านเช่นที่ป้าอ่อน
 เป็นกังวล เพียงแต่คุณย่าทำเหมือนลู้งสมพลเป็นคนแปลกหน้าคนหนึ่ง อย่างดี
 ก็เพียงแต่รับไหว้โดยไม่มีการพูดจาปราศรัยด้วย จำกัดบริเวณให้อยู่เพียงแค่ระเบียง
 หน้าตึกใหญ่โดยไม่ให้ล่วงล้ำเข้าไปถึงห้องรับแขกข้างใน และหากลู้งสมพลอยู่ถึง
 เวลาอาหารค่ำ คุณย่าก็จะให้คนมาตามป้าอ่อนไปทานข้าวเพียงคนเดียวราวกับไม่มี
 ลู้งสมพลอยู่ด้วย ซึ่งในตอนแรกลู้งสมพลก็จะรีบลากลับ แต่ระยะหลังจะนั่งรอ
 จนกระทั่งป้าอ่อนรับประทานอาหารเสร็จและออกมาคุยต่อ ซึ่งว่ากันว่าหากลู้ง
 สมพลใช้ไม้นี้ คุณย่าก็จะแกลังถ่วงเวลาทานอาหารเย็นให้นานออกไปเป็นชั่วโมงๆ
 แต่ในที่สุดอาจจะด้วยความสงสารหรือทนความอดทนของลู้งสมพลไม่ได้ คุณ
 ย่าก็เลยจำใจออกปากชวนลู้งสมพลร่วมโต๊ะอาหาร

กว่าคุณย่าจะยินยอมให้ป้าอ่อนแต่งงานกับลู้งสมพลได้ ก็เมื่อป้าอ่อนอายุ
 ย่างเข้าสามสิบปี และลู้งสมพลเที่ยวเข้าเที่ยวออกบ้านราชฤทธิ์จนพื้นรองเท้าลึกลงไป

หลายคู่ บวกกับอาการของโรคกระเพาะอาหารที่เริ่มต้นตั้งแต่ครั้งหนึ่งหนทิวคอย บ้าอ่อนกำเริบจนต้องเข้าไปนอนในโรงพยาบาลอยู่พักหนึ่ง และเป็นๆหายๆมาจนถึงทุกวันนี้

ลุงสมพลย้ายเข้ามาเป็นครูในกรุงเทพฯ เมื่อสำเร็จปริญญาตรี และตั้งหน้าทำงานประจำและพิเศษจนเก็บเงินได้ก้อนหนึ่งไปดาวนที่ที่ดินแปลงใหญ่แถวเชิงสะพานพระรามหก ซึ่งขณะนั้นยังเป็นสวนร้างที่อยู่ห่างไกลความเจริญ และเริ่มก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลเอี่ยมอ่อนขึ้น โดยมีป่าอ่อนเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงใหญ่ - อาจจะเป็นด้วยความตั้งใจจริงและเอาใจใส่ดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี หรือในเวลานั้น แถวฝั่งธนฯ ยังไม่มีโรงเรียนอนุบาลที่ดีๆ ทำให้โรงเรียนของป่าอ่อนและลุงสมพลเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่เป็นที่น่าประหลาดใจอยู่อย่างหนึ่งว่า ถึงโรงเรียนอนุบาลเอี่ยมอ่อนเอี่ยมจะดีเพียงไร แต่ก็ไม่มีลูกหลานคนไหนในตระกูลราชฤทธิ์เคยเล่าเรียนในโรงเรียนนี้แม้แต่คนเดียว เนื่องจากคุณยายยังคงศรัทธาในโรงเรียนครูแหล้มข้างบ้านที่สอนมาแต่รุ่นลุงมิ่งรุ่นพ่อ ด้วยเหตุผลที่ว่าถ้าไม่ดียังจริง ทุกคนก็คงเอาดีไม่ได้ถึงขั้นนี้

โรงเรียนครูแหล้มเป็นเรือนไม้สองชั้น ชั้นล่างมีหน้าต่างบานเกล็ดโดยรอบ ใช้เป็นห้องเรียนที่ตั้งโต๊ะยาวสองสามตัว กับเก้าอี้ตัวเล็ก ๆ อีกจำนวนหนึ่ง และยังคงใช้กระดานชนวนกับดินสอหินแทนสมุดดินสอ - ครูแหล้มเป็นคนรูปร่างอ้วนใหญ่ เสี่ยงดั่งฟั้งซัดทั้งยามสอนและยามพูดคุย ลำพังตัวของแกกับน้ำเสียนก็ทำให้เด็ก ๆ กลัวลานได้แล้ว แต่ครูแหล้มยังดูและลงมือลงไม้กับนักเรียนตัวน้อยๆ ที่เอาแต่พูด เล่น หรือซุกซนอย่างจริงจัง แทบจะพูดได้ว่าไม่มีลูกศิษย์คนไหนที่ไม่ถูกคุณครูหยิกหรือตีจนเนื้อเขียว แต่ก็ไม่เคยมีผู้ปกครองคนไหนถือสาหาความ ค่าที่ครูสอนมาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ของพวกเด็ก ๆ

ผมเองเคยเป็นศิษย์คนหนึ่งของคุณครูแหล้ม และคงจะเป็นศิษย์ที่ครูจดจำได้แม่นยำเป็นพิเศษ ซึ่งไม่ใช่เพราะความเป็นราชฤทธิ์ แต่หากเป็นด้วยฤทธิ์เดชของตัวเอง...

ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมผมถึงไม่ชอบโรงเรียนแห่งนี้ นับตั้งแต่วัน

แรกที่แม่จูงมือผมไปฝากกับครูแฉล้ม - อาจจะเป็นด้วยรูปร่างหน้าตาและน้ำเสียงของครู หรือสภาพของโรงเรียนที่เก่าแก่ชำรุดทรุดโทรม รั้วลังกะสีๆ ที่ดูสกปรก และมีเสียงดังกรอบแกรอบเวลาที่ลมพัดผ่าน ดังกล้วยตानीข้างห้องน้ำที่ลือกันว่ามีผีนางตานีนั่งโง้งกระเบนหม่นสไปสีตองมาปรากฏตัวในคืนวันเพ็ญ กระทั่งอึ่งอ่างตัวเป็นเมื่อกันที่ชอบหลบแดดเข้ามาอยู่ในห้องเรียน และทำให้เด็ก ๆ ต้องหดขาขึ้นมา นั่งยอง ๆ อยู่บนเก้าอี้ ซึ่งถ้าครูแฉล้มหันมาเห็นเข้าก็เป็นได้ถูกไม้บรรทัดเคาะตาดู่ม แถมบังคับให้เอาเท้าลงโดยไม่คิดถึงใจเด็ก ๆ ที่ขยะแขยงเจ้าสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำพวกนั้น

ครูเองก็คงจะไม่ถูกชะตากับผมตั้งแต่วันแรกเหมือนกัน เพราะมีโยที่แกจะทำเสียงดังหรือตีหน้ายักษ์เพื่อข่มขวัญ ผมก็ยังคงจ้องมองแกตาแป๋วโดยมิได้รู้สึกสะทสะท้าน จนในที่สุดแกจงใจข่มขู่ทำให้ผมเกรงกลัวแกแต่แรกเหมือนเด็กคนอื่น ๆ เลยเปลี่ยนเป็นหันไปพูดกับแม่อย่างจะขู่ผมอยู่ในที่

“บอกเสียก่อนว่า เด็กนักเรียนที่มาเรียนที่นี่ฉันดูและตีได้”

“คะ”

แม่รับคำด้วยท่าที่เรียบร้อย

“ถ้าหนูทำผิดหรือดื้อดั่งซุกซน ก็เชิญครูทำโทษได้เต็มที่เลยคะ”

“แน่นอน” แม่ตอบพลางยกมือขึ้นวางบนไหล่ผม “แต่ดิฉันเลี้ยงลูกมาไม่เคยที่จะตีแกแม่แต่เปะเดียว แต่จะใช้วิธีพูดกันด้วยเหตุผลมากกว่า”

“อ้อ” ครูแฉล้มทำเสียงในคอ และเสียบไปเมื่อรู้ตัวว่าถูกแม่ปรามไว้ก่อนเหมือนกัน “ที่ฉันดูหรือตีก็เพื่อให้เด็กได้ดีหรอกยะ”

อาจจะเพราะคำปรามของแม่ที่ทำให้ผมเป็นนักเรียนคนเดียวที่ครูแฉล้มไม่หยิก ไม่ติงหู หรือใช้ไม้บรรทัดฟาดมือเหมือนเด็กคนอื่น ๆ และก็อาจจะเป็นเพราะการที่ไม่ถูกดูถูกลงทัณฑ์ตามวิธีของครู ที่ทำให้ผมพลอยได้ใจและกล้าที่จะเริ่มลองตีกับครูมากขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่การเอาทอฟฟี่ไปกินในห้องเรียน การแกล้งเพื่อน ๆ ที่เรียนหนังสือด้วยอาการกลัวครูจนลาน และจนถึงชั้นละเมียดกลุ่ล็กของครูด้วยการยกเท้าขึ้นมาบนเก้าอี้เพื่อหนีอึ่งอ่างตัวโตที่กระโดด

หย่องๆ เข้ามาอยู่ใต้โต๊ะ รั้วๆ ที่เมื่ออยู่บ้านผมชอบไล่จับมันไปโยนเล่นในสวนก็ตาม
 ครูแฉล้มโกรธจนหน้าแดงกำเมื่อไม่สามารถสั่งให้ผมเอาเท้าลงจากเก้าอี้ได้
 และเป็นครั้งแรกที่เก้ตัดสินใจใช้ไม้บรรทัดคู่มือเคาะตาตุ่มผม โดยไม่คิดว่าจะ
 ถูกผมจับอ้อมง่าโยนใส่แก้มข้าง และก็เป็นที่ครั้งแรกอีกเช่นกันที่นักเรียนทุกคนรู้ว่า
 คนที่กลัวอ้อมง่ายิ่งกว่าใครทั้งหมดก็คือตัวครูเอง - ครูแฉล้มกรี๊ดร้องดังไปสามบ้าน
 เจ็ดบ้านและลงไปนอนดินร่ำๆ เหมือนคนบ้า จนเมื่อตั้งสติได้แล้วจึงกระซอกแซก
 ลากตัวผมไปบ้านราชฤทธิ์ ด้วยกิริยาท่าทางที่คลุ้มคลั่ง

ผมยังจำภาพของคุณย่าที่นั่งฟังครูแฉล้มส่งเสียงเอะอะพ้องเรื่อง
 ความผิดของผมได้ดี ท่าทางของคุณย่าในเวลานั้นสงบนิ่งอย่างทรงอำนาจจนดู
 น่าเกรงขามยิ่งกว่าครูแฉล้มสักร้อยเท่า...คุณย่าสั่งให้เด็กรับใช้ไปตามพ่อกับแม่มา
 ฟังคำกล่าวโทษของผมด้วยตนเอง

“เด็กคนนี้เหลือขอจริงๆ”

ครูยกมือขึ้นสยผมที่เป็นกระเซิง ปากคอสีนด้วยความโกรธ

“ยังไงคุณหญิงกับคุณกลางก็ต้องลงโทษให้ ไม่อย่างนั้นก็อบรมสั่งสอน
 กันไม่ได้อีกต่อไป”

พ่อยกกล้องยาเส้นขึ้นอัดควันแรงๆ สายตาที่มองดูผมแม้จะแข็งกร้าว
 แต่เนติบัณฑิตต้องกฤษอย่างพอกก็ยังไม่กล้าจะเอ่ยหรือตัดสินอะไรลงไปเมื่ออยู่
 ต่อหน้าคุณย่า

“ตากกลางว่ายังไง”

คุณย่าถามเสียงเข้ม

“เรื่องนี้แล้วแต่คุณแม่เถอะครับ”

พ่อดูปไม่เต็มเสียง

“แล้วแม่เดือนละ”

คุณย่าเบนสายตาไปทางแม่

“ดิฉันขอความเป็นธรรมให้หนูๆ ด้วยเถอะค่ะ” แม่พูดโดยไม่สนใจต่อเสียง
 กระทบกระเทือนของพ่อ “ปกติหนูๆ ก็ไม่ใช่เด็กที่ก้าวร้าวหรือขาดสัมมาคารวะ

ดิฉันเลี้ยงลูกมาอย่างไร คุณแม่ก็คงจะทราบดีอยู่แล้ว ที่แกทำอะไรลงไปก็คงเป็นเพราะอารมณ์ชั่ววูบ อย่าให้ต้องถึงกับเอาเป็นเอาตายกับแกเลย”

“ผมคิดว่า...”

พ่อพูดเหมือนจะขัดแม่

“กลางยังไม่ต้องคิด” คุณย่าหันขวับไปทางพ่อ “ให้เดือนเขาพูดให้จบก่อน”

“ดิฉันมีเรื่องขอความกรุณาคุณแม่เพียงเท่านี้ค่ะ”

แม่ก้มหน้าหลบสายตาพ่อที่จ้องมองมา

“เฮลละ” คุณย่าเอ่ยขึ้นอีกครั้ง “ครูแหล้มกลับไปก่อนก็แล้วกัน นี่เป็นเรื่องในบ้านราชฤทธิ์ที่ฉันจะพิจารณาเอง”

ครูแหล้มมองดูทุกคนในที่นั้น ก่อนผลุนผลันลุกกลับไป

“แม่เดือนพาลูกกลับไปได้แล้ว” คุณย่าออกคำสั่งเมื่อร่างของครูแหล้มลับตา “แล้วก็ไม่ต้องให้มันไปเรียนกับครูแหล้มอีก”

“ขอบพระคุณค่ะ”

แม่กระพุ่มมือไหว้คุณย่า และใช้ข้อศอกกระทุ้งให้ผมก้มลงกราบขอบคุณตาม ก่อนจะพาผมเดินโขยกเขยกออกมาจากห้องรับแขก

“ผ้าเหล่าผ้ากอไม่เหมือนราชฤทธิ์”

พ่อส่งเสียงตามหลังอย่างจะเอาใจคุณย่า

“เรื่องนี้พ่อกลางน่าจะรู้ดีกว่าใครทุกคน”

เสียงคุณย่าดังขึ้นเบาๆ ขณะที่แม่บีบมือผมไว้แน่น

4

ในบรรดาคนในบ้านราชฤทธิ์ทั้งหมดนั้น ถ้าจะพูดไปแล้วก็มีอยู่เพียงคนเดียวที่ไม่เคยแสดงท่าทางที่จะรับรู้ถึงอำนาจราชศักดิ์ของคุณย่า และหน้าซำคุณย่าเองก็ไม่อยากที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเท่าไรนัก ทำนองเสื่อสองตัวแต่อยู่คนละถ้ำ คนคนนั้นก็คือน้าหญิง

บ้านของน้าหญิงในรั้วราชฤทธิ์เป็นตึกขนาดย่อม ด้านหน้าเป็นรูปทรงเหลี่ยมสไตล์เอเดอวิร์ตเดียน หลังคาคล้ายฟาสซี หน้าต่างเป็นบานเกล็ดโดยรอบ ทาสีไข่ไก่ทั้งหลัง ซึ่งเดิมเป็นตึกที่คุณปู่ตั้งใจจะสร้างเป็นเรือนรับรอง แต่เอาเข้าจริงๆ แล้วก็ดูเหมือนว่าจะไม่เคยมีแขกคนใดมาพำนัก จนกระทั่งพอลบจากอังกฤษ คุณย่าจึงยกตึกหลังนี้ให้เป็นที่พัก และกลายมาเป็นเรือนหอของน้าหญิงไปในที่สุด

บ้านของน้าหญิงได้รับการดูแลอย่างดี เครื่องเรือน เครื่องประดับ และเครื่องใช้ไม้สอยทุกชิ้น ผ่านการเลือกเฟ้นอย่างพิถีพิถัน ชนิดที่เรียกได้ว่าไม่มีสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องและไม่มีสิ่งใดที่เกินเลย ขณะที่ตึกใหญ่ของคุณย่าตกแต่งอย่างเคร่งขรึมสง่างาม ตึกเหลี่ยมของน้าหญิงก็มีลักษณะไปทางเรียบๆ แต่หยาบและเก่าแก่ ตึกทั้งสองหลังมีอะไรหลายต่อหลายอย่างที่เหมือนกันอยู่ในที่ โดยไม่มีใครยอมให้น้อยหน้าใคร - อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งซึ่งทำให้ตึกเหลี่ยมมีแต่ตึกใหญ่ไม่มี และเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ตึกใหญ่ต้องตกเป็นรองตึกเหลี่ยมมาโดยตลอด สิ่ง

นี่ก็คือพ่อของผม

ว่ากันว่าคุณย่าใช้ความพยายามหลายต่อหลายครั้งในการที่จะดึงพ่อให้ออกจากตึกเหล็มกลับไปอยู่ตึกใหญ่ แต่ระยะทางที่ห่างกันเพียงแค่นี้ก็สิบก้าวนั้นช่างเหมือนกับจะยาวไกลสักหลายร้อยหลายพันโยชน์ หรือสุดขอบฟ้ามหาสมุทร จนความพยายามของคุณย่าไม่อาจดำเนินไปได้ตลอดรอดฝั่ง มักจะล้มลงเสียกลางทางเสมอ

ความพยายามครั้งแรกของคุณย่าในการจะดึงพ่อกลับ ได้แก่การใช้ป่าใหญ่เป็นเครื่องมือ - เดิมทีเดิวนั้น ถึงแม้ว่าคุณย่าจะมีได้ปฏิเสธสถานะของสะใภ้ที่มาจากเด็กในบ้าน แต่ก็มิได้ยอมรับอย่างออกหน้าออกตา ถึงแม้ว่าป่าใหญ่จะมีลูกชายกับพ่อถึงสองคนแล้วก็ตาม แต่เมื่อพ่อตัดสินใจแต่งงานกับป่าหญิงซึ่งคุณย่าไม่ค่อยจะเห็นด้วยนักแต่ก็ไม่อาจจะทัดทานได้ เพราะหากจะพูดตามจริงแล้วป่าหญิงก็ไม่มีอะไรที่จะให้ยกมาเป็นข้อตำหนิตติง ไม่ว่าจะในเรื่องชาติกำเนิด ความรู้ หรือรูปโฉม จะมีก็แต่ความรู้สึกที่ไม่ถูกชะตากันเป็นการส่วนตัวเท่านั้น

มีผู้กล่าวว่าในกระบวนการความรู้สึกนึกคิดของคนเรานั้น ความไม่ชอบหน้าหรือเกลียดชังกันเป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผลที่สุด เพราะเราสามารถสรรหาคำพูดร้อยแปดพันคำมาสนับสนุนสิ่งที่เราชื่นชอบได้เสมอ แต่บางครั้งแม้แต่คำคำเดียว ก็ยังไม่อาจยกมาชี้แจงให้คนอื่นเข้าใจว่าเหตุใดเราถึงได้ไม่ชอบคนคนนั้น

คุณย่าเองก็คงเป็นเช่นเดียวกันนี้ และมีได้หยุดอยู่เพียงแค่ว่าความไม่ชอบเท่านั้น หากแต่ยังหาทางที่จะเอาชนะคะคาน ทำให้ผู้ที่ท่านไม่ชอบได้รับความเจ็บช้ำน้ำใจด้วย ดังนั้นเมื่อพ่อแต่งงานกับป่าหญิงและย้ายเข้าไปอยู่ในตึกเหล็มได้ไม่นาน คุณย่าก็เริ่มลงมือตามแผนการที่ตระเตรียมไว้ใจ ด้วยการบดฟันนำป่าใหญ่ขึ้นมายกย่องเชิดชูในฐานะเมียดั้งเดิมของพ่อ ถึงขั้นที่ปลุกเร้าให้อยู่ใหม่เพื่อแข่งขันกับเมียแต่งงานซึ่งไปๆมาๆ แล้วก็กลายเป็นว่าคุณย่าออกโรงเล่นบทชิงหน้าป้อมแทนป่าใหญ่ ซึ่งถึงยังไงก็ไม่ยอมเป็นนางสุวรรณหาลีที่จะบรรพชาพาฟันกับนางละเวงอย่างป่าหญิงเพื่อช่วงชิงพระอภัยมณีอย่างพ่อกลับคืนมา

ถ้าจะพูดตามภาษาสมัยใหม่ก็คงต้องว่า ป่าใหญ่ประเมินศักยภาพของ

ตนเองได้ถูกต้อง ว่าถึงอย่างไรก็ไม่มีความที่จะเทียบเคียงกับป่าหิมพานต์ได้ ถึงแม้จะมีคุณยาเป็นแรงหนุนอยู่เบื้องหน้าก็ตาม ประกอบกับความเป็นคนใจเมตตาใจดีใจงามตัวมาแต่ไหนแต่ไร ดังนั้นความตั้งใจของคุณยาที่จะใช้ป่าใหญ่เป็นเครื่องมือจึงล้มเหลวตั้งแต่แรกเริ่ม และถึงแม้ว่าป่าหิมพานต์จะไม่ได้เอะอะอาละวาดเอากับแม่สามีทั้งๆที่ว่ามันน่าจะรู้เท่าทันความคิดนี้เป็นอย่างดี แต่ทำที่ที่เฉยๆเฉยๆเหมือนกับไม่มีอะไรเกิดขึ้นและไม่เห็นป่าใหญ่มีค่าควรเป็นคู่แข่งขั้นนั้น สร้างความเจ็บปวดแก่คุณยาเป็นอย่างยิ่ง และเป็นความเจ็บปวดเสียยิ่งกว่าคำพูดใดๆหลายร้อยหลายพันเท่า และคนอย่างคุณยาย่อมไม่ใช่ประเภทที่จะยินยอมรับความพ่ายแพ้แต่โดยดี ตรงกันข้าม กลับยิ่งสะสมความเจ็บแค้นไว้ในอก และตั้งรณหาวิธีที่จะแก้แค้นที่ตนเป็นผู้ก่อขึ้นเองต่อไป

ถึงป่าหิมพานต์จะเป็นคนสมัยใหม่ แต่ก็มีความเป็นผู้ดีเก่าอยู่เต็มสายเลือด ชนิดที่ว่ากันว่าถ้าถูกมีดบาด เลือดจะไหลออกมาเป็นสีน้ำเงินเข้มขึ้น แต่ที่สำคัญก็คือ ป่าหิมพานต์จะใช้เวลาใหม่และความเก่าที่ตนมีอยู่ให้เป็นประโยชน์ ถึงแม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่มีความแตกต่างและตัดกันอย่างเด่นชัดก็ตาม

ใครก็ตามที่เหยียบย่างเข้าไปในดึกเหลี่ยมย่อมจะรู้สึกถึงเสน่ห์ของความเก่าและความใหม่นี้ เพราะถึงแม้รูปทรงของดึกจะดูโบราณ แต่เครื่องเรือนแบบอาร์ตเดคคอร์ก็ให้ความรู้สึกที่สดใสร่าเริงและเป็นอิสระ ต้นไม้ที่รายรอบดึก แทนที่จะเป็นไม้ไทยอย่างดึกใหญ่และเรือนหลังอื่นๆ ในบ้านราชฤทธิ์ ก็กลับเป็นกุหลาบดอกใหญ่สีสด แวนดาและกล้วยไม้ประเภทหวายคิงส์ และอาหารการกินส่วนใหญ่ ก็จะเป็นอาหารแบบยุโรปมากกว่าอาหารไทย - ในตอนเย็นๆ ใครต่อใครมักจะเห็นพ่อลงตีเทนนิสกับป่าหิมพานต์ที่คอร์ตเก่าของคุณยาเป็นประจำ หลังจากนั้นก็จะเดินเคลียดลอบอกอดกันกลับเมื่ออาทิตย์ใกล้จะลับฟ้า

แต่บางวันทั้งสองคนก็จะออกมานั่งเล่นที่เก้าอี้เหล็กริมสนามหญ้า และรับประทานของว่างกันตามลำพัง ราวกับอยู่ในโลกส่วนตัวที่ไม่มีใครสามารถเยี่ยมกรายเข้าไปถึง แม้ว่าหลายคนจะคิดว่าการกระทำของป่าหิมพานต์เป็นการจงใจที่จะยั่วแหย่และเยาะหยันคุณยาโดยตรงก็ตาม

ป้าหญิงมีลูกสาวคือพี่เยาวมาลย์หลังจากที่แต่งงานกับพ่อมานาน - นานจนใครต่อใครพากันเชื่อว่าพ่อจะไม่มีวันมีลูกกับป้าหญิง และนานจนเสน่ห์ของตึกเหลี่ยมอาจจะคลายมนตร์ขลังลง ทำให้พ่อเกิดติดเนื้อต่อใจผู้หญิงคนใหม่ และผู้หญิงคนนั้นก็คือแม่ของผมเอง...

พูดตามความจริงแล้ว เมื่อตอนที่ผมยังเล็ก ๆ อยู่ ไม่ค่อยจะได้ทราบเรื่องราวและความเป็นมาของแม่เท่าไรนัก ดูราวกับทั้งชีวิตแม่จะมีผมเพียงคนเดียว และเรื่องต่างๆ ของแม่ก็คือเรื่องที่เกี่ยวข้องผูกพันกับผมเสียเป็นส่วนใหญ่ ทั้งเรื่องการกินการอยู่ การเรียน และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย บ่อยครั้งที่ผมเห็นแม่นั่งซุนดูงตำนักเรียนให้ผมจนตึกจนตื่น หรือตื่นแต่มืดเพื่อหุงข้าวต้มแกงให้ผมใส่อบไปกินกลางวัน หรือถ้าโรงเรียนมีงานประเพณีต่างๆ เช่น ไหว้ครู หล่อเทียนเข้าพรรษา หรือส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ แม่ก็จะร้อยมาลัยพวงโตๆ ให้ผมเอาไปให้ครูประจำชั้นเพื่อใช้ในงาน

สำหรับพ่อนั้นนานๆ จึงจะแวะมาเยี่ยมเยียนหรืออยู่กินข้าวเย็นด้วยสักครั้ง และเท่าที่จำได้ ผมก็ไม่เคยเห็นพ่omanอนค้างอ้างแรมที่เรือนหอมหวาน หรืออยู่กินกับแม่อย่างใกล้ชิดเหมือนคู่ผัวตัวเมียอื่นๆ และถ้าพ่omanาในเวลาที่ผมอยู่บ้าน แม่ก็ไม่เคยไล่ให้ผมออกไปเล่นนอกบ้าน หรือให้สตางค์ไปซื้อขนมกินเพื่อจะได้อยู่กับพ่อสองต่อสองเหมือนในหนังสืออ่านเล่น แต่กลับเรียกหรือรัง้งให้ผมอยู่ใกล้ๆ และใช้ให้คอยบริการพ่อต่างๆ เช่น เติมน้ำเย็น ตั้งโต๊ะเก็บโต๊ะ พัดวี รวมทั้งคอยสังเกตว่าพ่อต้องการอะไรเพิ่มเติมบ้าง จนผมติดนิสัยความเป็นคนช่างบริการ และชอบบริการมาตั้งแต่ตอนนั้น

ทุกๆ ที่แทบจะไม่มีเวลาได้อยู่ด้วยกันเท่าไร แต่ก็เป็นเรื่องแปลกที่แม่อุตสาห์มีลูกกับพ่ออีกสองคน หนาซ้ายังเป็นลูกแฝดที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้นไปทั้งบ้านราชฤทธิ์

พูดถึงเรื่องน้องฝาแฝดของผมนั้น นอกจากจะเป็นเรื่องแปลกประหลาดสำหรับเราแล้ว ก็ยังมีเสียงร่ำลือกันไปต่างๆ นานา บ้างก็ว่าเป็นรักยม

ที่คนสมัยก่อนนิยมเลี้ยงไว้มาเกิด และบ้างก็ว่าเป็นลูกๆ ของคุณย่าที่เสียชีวิตไปแล้ว คุณย่าหนึ่งกลับชาติมาเกิดใหม่โดยอาศัยท้องแม่ ซึ่งทั้งสองเรื่องดูเหมือนแม่จะไม่ค่อยเชื่อถือเท่าไร แต่คุณย่าในระยะแรกก็คงจะมีความคิดโน้มเอียงตามคำรำลืออยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะในเรื่องหลัง ถึงขนาดที่ลงทุนสำรวจตรวจตราหาไฟฟ้า ปานตามร่างกายของทิวา - ราชรีว่า จะตรงกับตำหนิลูกคนโตของท่านบ้าง แต่ก็ไม่มีใครทราบผลการพิสูจน์ และในตอนหลังคุณย่าก็ดูจะรักใคร่เอ็นดูทิวา - ราชรีในฐานะหลานใหม่มากกว่าจะเป็นลูกเก่าที่ตายไปแล้วมาเกิด มีโยที่หลายๆ คนจะยังคงปักใจเชื่อในเรื่องนี้อยู่อีกก็ตาม

พ่อได้กับแม่เมื่อลาออกจากราชการมาเปิดสำนักงานทนายความร่วมกับเพื่อนๆ อย่างที่ผมเคยเล่าให้ฟังในตอนต้นแล้ว ผมมาทราบในภายหลังว่าเวลานั้นแม่เคยแต่งงานมาก่อน และมีปัญหาฟ้องร้องติดพันอยู่กับสามีเก่าในเรื่องทรัพย์สินถึงขั้นขึ้นโรงขึ้นศาล แต่ก็ได้พ่อช่วยเหลือด้านคดีความจนเป็นที่เรียบร้อย ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดความผูกพันถึงขั้นลึกกล้า แต่สำหรับการที่แม่ย้ายเข้ามาอยู่ในเรือนหอมหวนก็เพราะตั้งท้องผม และคุณย่าเป็นเจ้ากี้เจ้าการเคี่ยวเข็ญให้พ่อพาแม่เข้ามา แทนที่จะหลบๆ ซ่อนๆ อยู่ข้างนอก ซึ่งในเรื่องนี้คนทั่วไปมักจะพูดด้วยความยกย่องว่าคุณย่าเป็นคนที่มีเมตตาธรรมสูง และยื่นมือเข้าไปอุปถัมภ์คำชูคนที่กำลังตกทุกข์ได้ยากอย่างแม่ แต่เอาเข้าจริงๆ แล้วผมก็ไม่แน่ใจเหมือนกันว่า การกระทำของคุณย่าจะเป็นไปด้วยจิตที่มีเมตตาหรือไร้เมตตากันแน่ ทั้งนี้ก็โดยอาศัยแม่เป็นเหยื่อเพื่อดึงพ่อออกมาจากป่าหิมิง...

กับป่าใหญ่ ป่าหิมิงอาจจะแสดงท่าไม่สนใจหรือไม่เห็นว่ามีค่าเพียงพอก็จะลดตัวลงไปยังก็ว่าได้ เพราะป่าหิมิงอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งในทุกๆ ทาง แต่กับแม่นับเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะอย่างน้อยๆ แม่ก็อยู่ในวัยที่สาวกว่า และมีความสวยสดงดงามอยู่ในขั้นที่สะดุดตา ถึงแม้ว่าจะเคยมีสามีมาก่อนก็เชื่อว่า จะทำให้คุณสมบัติต่างๆ ของแม่บงกชพร่องต่างพร้อย หน้าซึ้งยังมีเด็กอยู่ในท้องอีกทั้งคน อย่างไรก็ตามแม่เป็นฝ่ายได้เปรียบ และถ้าหากทำอะไรรุนแรงลงไป ก็เป็นเรื่องที่ก้ำกึ่งอยู่ว่าพ่อจะตัดสินใจอย่างไรหรือเลือกข้างไหน

ป่าหญิงหอดไม้ตรีให้กับแม่มาตั้งแต่เมื่อแม่ย่างเข้ามาสู่บ้านราชฤทธิ์ใหม่ ๆ และพักอยู่ที่ตึกใหญ่ โดยมีคุณย่าคอยประคบประหงมราวกับไข่ในหิน - ว่ากันว่า ตอนนั้นพ่อเองแม้จะเกรงใจป่าหญิงอยู่บ้าง แต่ก็เที่ยวไปเที่ยวมาที่ตึกใหญ่วันละหลาย ๆ เที่ยว โดยยกเอากาวยี่ยมใช้คุณย่าขึ้นมาเป็นข้ออ้าง...มีบางคนเล่าให้ผมฟังว่า เมื่อครั้งที่พ่อนำแม่มาอยู่กับคุณย่าที่ตึกใหญ่นั้น คุณย่าเป็นโรคบิด หากแต่มีไข่บิตที่มีอาการปวดมวนในลำไส้ใหญ่เนื่องจากติดเชื้อจากอาหาร หากแต่เป็นบิดตะกุดที่เบี้ยว ๆ บูด ๆ เหมือนหางเสือเรือ เพราะคุณย่าไม่ได้ล้มหมอนนอนเสื่อหรือแสดงความเป็นคนเจ็บไข้ได้ป่วยให้ใครเห็น ตรงกันข้ามกลับแจ่มใสเป็นพิเศษ และกุ๊กกิ๊กดูแลลูกชายกับลูกสะใภ้คนใหม่อย่างเต็มที่เสมอ

ถ้าเป็นคนอื่น หากได้รับการเอาอกเอาใจจากคุณย่าอย่างแม่ ก็อาจจะได้ใจและตั้งตนเป็นปรปักษ์กับป่าหญิงเพื่อแย่งชิงตัวพ่ออย่างเอาเป็นเอาตาย แต่สำหรับแม่แล้ว ดูกลับจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจหนักขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อป่าหญิงให้คนจากตึกเหลี่ยมนำส้มลูกกลมไม้และขนมมมเนยให้แม่เป็นประจำ แม้ว่าแม่ไม่ได้เหยียบมาตึกใหญ่ด้วยตัวเองก็ตาม

ในที่สุดแม่ก็เป็นฝ่ายไปหาป่าหญิงที่ตึกเหลี่ยม แม้จะรู้ทั้งรู้ว่าคุณย่าจะต้องไม่พอใจเป็นอย่างมากก็ตาม - จนถึงทุกวันนี้ผมก็ไม่สามารถคาดคะเนได้ว่าแม่ต้องใช้ความกล้าหาญและกำลังใจที่เข้มแข็งเพียงไรในการที่จะก้าวไปเผชิญหน้ากับผู้หญิงที่อยู่ในฐานะเมียอีกคนหนึ่งของสามี หน้าข้างยังเป็นเมียที่ตบแต่งถูกต้องตามกฎหมาย ในขณะที่แม่ไม่มีอะไรรองรับสถานภาพของตนเองแม่แต่น้อยนิด

วันที่แม่ไปหาป่าหญิงครั้งแรกนั้น เป็นวันที่แตกตื่นกันไปทั่วบ้านราชฤทธิ์ ทุกคนที่ทราบข่าวต่างก็คาดเดาเหตุการณ์กันไปต่าง ๆ นานา หลายคนคิดว่าคงจะเกิดการทะเลาะทุ่มเถียงหรืออาละวาดอย่างขนานใหญ่ ไม่จากฝ่ายป่าหญิงก็คงจะเป็นฝ่ายแม่ ซึ่งมีคุณย่าถือหางอย่างเข้มแข็ง และบางคนคิดเลยไปถึงว่าคงจะเป็นวันที่ป่าหญิงกับแม่ต้องแตกหักกันไปข้างหนึ่ง หลังจากที่กรุ่นรุ่มจนน้ำอืดอืดใจมาพักใหญ่ ๆ

แต่สิ่งที่ไม่ไม่มีใครคาดถึงก็คือการที่แม่กับป้าหญิงจะพูดคุยกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย ต่างฝ่ายต่างก็ยอมรับในกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นโดยง่ายหรือบ่อยครั้ง

เรื่องระหว่างแม่กับป้าหญิงคลี่คลายไปในทางที่ดี ขณะที่เรื่องระหว่างแม่กับคุณย่าได้กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ เพราะนับตั้งแต่วันที่แม่ไปหาป้าหญิงแล้ว คุณย่าก็เริ่มมีนตึงกับแม่ ความเมตตาที่เคยมีให้ก็ดูจะลดน้อยถอยลง แม้ว่าพ่อจะยังแวะเวียนมาหาแม่อยู่ แต่คุณย่าก็ไม่ได้ต้อนรับขับสู้อย่างแข็งขันเช่นแต่ก่อน บางครั้งก็ยังวางท่าบึ้งตึงจนพ่อเข้าหน้าไม่ติด

ความสัมพันธ์อันดีของแม่กับคุณย่ามาขาดผิงลง และเป็นเหตุให้แม่ต้องย้ายจากตึกใหญ่ไปอยู่ที่เรือนหอมหวน การที่พ่อก็พลอยมาห่างเหินไปจากแม่ รวมทั้งเรื่องเลวร้ายต่างๆ ในชีวิตของเรา เกิดขึ้นพร้อมๆ กับที่ผมลืมหืมตาขึ้นดูโลกนั้นแหละครับ